Становище на Европейския икономически и социален комитет относно „Подобряване на равенството в ЕС“

(становище по собствена инициатива)

(2023/C 75/09)

Докладчик: **Ozlem YILDIRIM**

Докладчик: **Cristian PÎRVULESCU**

Решение на пленарната асамблея	20.1.2022 г.
Правно основание	Член 52, параграф 2 от Правилника за дейността становище по собствена инициатива
Компетентна секция	„Заетост, социални въпроси и гражданство“
Приемане от секцията	29.9.2022 г.
Приемане на пленарна сесия	26.10.2022 г.
Приемане на пленарна сесия №	573
Резултат от гласуването („за“/„против“/„въздържал се“)	140/13/31

1. **Заключения и препоръки**

1.1. ЕИСК припомня, че в преамбюла на Хартата на основните права на Европейския съюз се заявява, че „Съюзът се основава на неделимите и универсални ценности на човешко достойнство, свобода, равенство и солидарност“. Подчертава също така значението на член 20 от нея, който обявява принципът на равенство пред закона за всички хора.

1.2. ЕИСК отбелязва също така, че прилагането на принципа на равенство не само забранява дискриминацията, но и насърчава и последователното прилагане на правната норма.

1.3. ЕИСК решително насърчава Съвета, Парламента и Комисията да доразвият защитата от дискриминация при достъпа до стоки и услуги, по-специално, като се приеме предложението за директива за прилагане на принципа на равно третиране на лицата без оглед на религиозна принадлежност или убеждения, увреждане, възраст или сексуална ориентация ([1]).

1.4. ЕИСК счита, че има солидна основа, каквато е Хартата на основните права на Европейския съюз, и че инструментите за защита на основните права трябва да се развиват по еднакъв начин в целия Съюз. Освен това от съществено значение е да се включат всички взаимодействия, всички условия и всички ситуации, при които може да възникне дискриминация. Разликата в правната защита води до неприемливи йерархии между правата и оставя цели категории лица незащитени.

1.5. Настоящата европейска система за защита се основава на това средствата за правна защита и правото да се използват главно от жертвите индивидуално. Няколко проучвания обаче показват, че докладването и процедурите не позволяват да се отговори на структурното, междусекторното и системното измерение на неравенствата и че прибягването до правна защита от жертвите е незначително, изключително рядко според статистиката, и се използва само като крайна мярка ([2]).

1.6. ЕИСК подчертава, че сложните неравенства и дискриминация, причинени от социалните структури, могат да бъдат преодолени единствено чрез последователна и сложна политика, конкретни средства и дългосрочна мобилизация. Повишаването на осведомеността, видимостта и обучението са важни лостове, които трябва да бъдат активирани във всички части на обществото.

1.7. ЕИСК смята, че насърчаването на равенството и защитата на основните права трябва да бъдат интегрирани в по-широка социална визия, която умножава и укрепва инструментите, чрез които държавите членки и европейските институции осъществяват подкрепа за гражданите и публичните и частните субекти.

([1]) COM(2008) 426.

([2]) Агенция за основните права, *Равенството в ЕС двадесет години след първоначалното прилагане на директивите относно неравенството*, април 2021 г.

1.8. ЕИСК счита, че ЕС трябва да участва активно в насърчаването на признаването на общия принцип на равенство и на положителни задължения за равни възможности и че за тази цел институциите трябва да започнат разработването на следващото поколение мерки за насърчаване на равенството в Европа.

1.9. Въпреки че ЕИСК признава, че технологичното развитие улеснява достъпа до правата на много граждани, той посочва, че то всъщност може да доведе до допълнителни нарушения на равенството и че поради това създава нови нужди от намеса, за да се гарантира наблюдението и прилагането на принципа на равно третиране.

1.10. За да се преодолее индивидуалната тежест на съдебните спорове, да се даде на използването на правото равностойна сила спрямо практиките, които то разобличава, и да се направи от правната рамка ефективна заплаха, чрез която да се ограничават формите на дискриминация, ЕИСК подкрепя законотворчеството на Съюза за приемане на стандарти, с които да се улесни предприемането от държавите членки на колективни действия за подобряване на достъпа до средства за правна защита и въздействието от това върху борбата с дискриминацията и върху защитата на равното третиране.

1.11. ЕИСК счита, че Съюзът трябва да гарантира сигурността, равното третиране и защитата от органите на държавите членки на политическите, синдикалните и кооперативните участници като неразривна част от своите ценности на демокрация, върховенство на закона и недискриминация, основана на политическите мнения.

1.12. Трябва да се подобри също и капацитетът на всички граждански участници, по-специално на ангажираните със защитата на правата на човека, да работят със съществуващите правни инструменти и да си сътрудничат с публичните институции.

2. **Общи коментари**

2.1. ЕИСК припомня, че в преамбюла на Хартата на основните права на Европейския съюз се заявява, че „Съюзът се основава на неделимите и универсални ценности на човешко достойнство, свобода, равенство и солидарност“. Подчертава също така значението на член 20 от нея, който обявява принципът на равенство пред закона за всички хора.

2.2. ЕИСК отбелязва също така, че прилагането на принципа на равенство не само забранява дискриминацията, но и насърчава и последователното прилагане на правната норма.

2.3. Днес многобройните форми на неравенство и тяхното междусекторно измерение се признават от Европейския съюз (включително полово, етническо, социално неравенство, неравенство между поколенията и др.).

2.4. Повече от 20 години след приемането на Договора от Амстердам всички европейски и национални показатели разкриват, че дискриминацията, основана на етнически произход, раса, пол, сексуална ориентация, мнения и по отношение на заетостта, достъпа до стоки, образование, обществени услуги и социална закрила продължава.

2.5. Тази продължаваща дискриминация произтича по-специално от сложни процеси, които често се припокриват и са резултат от интегрирани процеси, както и от системи и стандарти, които създават и възпроизвеждат пряка или непряка дискриминация. Това преплитане на източници на неравенство води до ситуации, които са системни и представляват реална пречка за насърчаването на равенството ([3]).

2.6. Чрез своите членове, но и чрез дейности, извършвани пряко в държавите членки, ЕИСК констатира и влошаване на общия социален климат и нарастващо разпространение на дискриминационно поведение спрямо уязвимите лица. От тази гледна точка е налице ясна необходимост от бързи и съгласувани действия на национално и европейско равнище.

2.7. Освен това след почти две години криза с COVID няколко агенции на ООН, включително Международната организация на труда ([4]), отчитат тревожни признаци за влошаване на социалните и териториалните неравенства. Кризата с COVID изостри социалните и икономическите неравенства и засегна значително европейските предприятия, като промени способността им да запазват и създават работни места.

2.8. Вследствие на това бедните или в несигурно материално състояние социални групи със сигурност стават по-уязвими по отношение на дискриминацията, която се добавя към други фактори на уязвимост. ЕИСК подчертава необходимостта да се обърне внимание на специфичния характер на тази дискриминация и да се разработи силна политика за борба с дискриминацията срещу населението в неравностойно икономическо и социално положение в ЕС.

([3]) Mulder, J., Indirect sex discrimination in employment (Непряката дискриминация въз основа на пола в заетостта), Европейска мрежа от правни експерти в областта на равенството между половете и недискриминацията, Европейска комисия, 2020 г.

([4]) Вж. по-специално 8-ото издание на доклада на МОТ относно въздействието на продължаващата криза върху сферата на труда, октомври 2021 г. Международната организация на труда (МОТ), *COVID-19: Обсерватория на МОТ — 8-о издание*, 27 октомври 2021 г.

2.9. ЕИСК подчертава, че сложните неравенства и дискриминация, причинени от социалните структури, могат да бъдат преодолени единствено чрез силна политика, конкретни средства и дългосрочна мобилизация. Необходима е по-голяма и значителна подкрепа за националните органи по въпросите на равенството и правата на човека, особено по отношение на подобряването на тяхната независимост и увеличаването на техния персонал и финансови средства. Повишаването на осведомеността, видимостта и обучението са важни лостове, които трябва да бъдат активирани във всички части на обществените политики.

2.10. ЕИСК смята, че насърчаването на равенството и защитата на основните права трябва да бъдат интегрирани в по-широка социална визия, която умножава и укрепва инструментите, чрез които държавите членки и европейските институции осъществяват подкрепа за гражданите и публичните и частните субекти.

2.11. ЕИСК отново изразява пълната си подкрепа за новия план за действие на Европейския стълб на социалните права и счита, че са налице много елементи на сближаване с насърчаването на равенството, защитата на основните права и борбата срещу дискриминацията ([5]). Обръщането на повече внимание на прилагането на тези принципи е от съществено значение за постигането на целите на плана за действие.

2.12. Като продължение на предходните си становища ([6]) ЕИСК признава усилията на ЕС в областта на равенството между половете, защитата срещу дискриминация, основана на етнически произход, раса или възраст, религия, мнение или убеждения, защитата на правата на ЛГБТИК + лицата, правата на хората с увреждания, както и интеграцията на ромите и защитата на правата на мигрантите.

2.13. Както Комитетът вече посочи, в Хартата е налице неизползван потенциал за институциите в областта на правата на човека, организациите на гражданското общество и социалните партньори. Необходими са усъвършенствания, за да се подобри нейното въздействие върху защитата, предотвратяването, насърчаването и прилагането на принципа на равенство ([7]).

2.14. Настоящата европейска система за защита се основава на това средствата за правна защита и правото да се използват главно от жертвите индивидуално. Всички проучвания обаче показват, че докладването и процедурите не позволяват да се отговори на структурното, междусекторното и системното измерение на неравенствата и че прибягването до правна защита от жертвите е незначително, изключително рядко според статистиката, и се използва само като крайна мярка ([8]).

2.15. Днес в областта на заетостта борбата с дискриминацията се ограничава до ситуации, съответстващи единствено на посочените в член 19 от Договора за функционирането на Европейския съюз критерии (пол, раса или етнически произход, религия или убеждения, увреждане, възраст или сексуална ориентация).

2.16. Освен това защитата на правото на ЕС относно достъпа до обществени блага и услуги е ограничена до критериите за расов или етнически произход и равенство между половете. Никоя друга форма на нарушаване на равното третиране не се разглежда като такава и защитата от дискриминация се различава според различните критерии.

2.17. Понастоящем защитата срещу дискриминация е различна в отделните държави членки. Някои предоставят защита относно стоките и услугите срещу всички форми на дискриминация, посочени в член 19, докато други ги защитават извън рамките на критериите от този член. В резултат на това защитата от дискриминация (и следователно равенството) се различават в отделните държави членки.

2.18. Именно в светлината на тези констатации е необходимо да се определят следващите стъпки, които трябва да се предприемат, за да се преодолеят настоящите ограничения на прилагането на рамката за ефективна защита на равенството на територията на Европейския съюз с оглед на приобщаването.

([5]) План за действие на Европейския стълб на социалните права (COM(2021) 38) (ОВ C 374, 16.9.2021 г., стр. 38).

([6]) Вж по-специално становища „Положението на жените с увреждания“ (SOC/579) (ОВ C 367, 10.10.2018 г., стр. 20), „*Положението на жените от ромски произход*“ (SOC/585) (ОВ C 110, 22.3.2019 г., стр. 20), „Стратегия за правата на хората с увреждания за периода 2021—2030 г.“ (SOC/616) (ОВ C 97, 24.3.2020 г., стр. 41), „Управление на многообразието в държавите — членки на ЕС“ (SOC/642) (ОВ C 10, 11.1.2021 г., стр. 7), „Стратегия за равнопоставеност на ЛГБТИК за 2020—2025 г.“ (SOC/667) (ОВ C 286, 16.7.2021 г., стр. 128), „План за действие относно интеграцията и приобщаването за периода 2021—2027 г.“ (SOC/668) (ОВ C 286, 16.7.2021 г., стр. 134), „Стратегия за правата на хората с увреждания за периода 2021—2030 г.“ (SOC/680) (ОВ C 374, 16.9.2021 г., стр. 50) и „*Стратегия относно ромското включване след 2020 г.*“

([7]) Становище относно новата стратегия за подобряване на прилагането на Хартата на основните права в ЕС (SOC/671) (ОВ C 341, 24.8.2021 г., стр. 50).

([8]) Агенция на Европейския съюз за основните права, *Равенството в ЕС 20 години след първоначалното прилагане на директивите относно равенството*, цитирано по-горе.

3. **Конкретни бележки**

3.1. *Насърчаване на утвърждаването на общ принцип на равенство в държавите членки*

3.1.1. Настоящата ситуация в Европа подчертава, че принципът на равенство е стремеж, който продължава да бъде подчинен на значителна несигурност. Например самата Комисия заявява, че в периода на COVID равният достъп до здравеопазване е бил голямо предизвикателство в Европа ([9]).

3.1.2. Днес, макар че някои държави в Европа общия принцип на равенство в националната си нормативна уредба, издигайки като ценност правото на равно третиране в гражданското общество, в икономическите отношения и в отношенията с държавата, други наказват само изрично забранените от закона форми на дискриминация, като не се предвижда никакво положително задължение за прилагане на принципа на равенство ([10]).

3.1.3. Това различие създава сериозно несъответствие между европейските граждани и жители по отношение на обхвата на принципа на равенство, на неговата защита от закона и на налаганите изисквания за ефективното му прилагане.

3.1.4. ЕИСК настоятелно призовава Комисията да признае структурните затруднения, които възпрепятстват пълното осъществяване на принципа на равенство, разкрити от ограниченията на вече постигнатото и от мащаба на неравенствата в Европа днес. Националните организации за насърчаване на равенството и защита на правата на човека би трябвало да участват активно в този непрекъснат процес на оценка.

3.1.5. ЕИСК счита, че Съюзът трябва задължително да приеме амбициозна политика за насърчаване на принципа на равно третиране и на равните възможности, която да е на висотата на ценностите, прокламирани в Договора за Европейския съюз и в Хартата на основните права, като мобилизира всичките си области на компетентност. За тази цел ЕИСК подкрепя новата инициатива на Европейската комисия, основана на членове 157 и 19 от Договора, която се съсредоточава върху ефективността на националните органи за насърчаване на равенството и развитието на техния потенциал, многобройните им роли и способности.

3.1.6. Съюзът трябва да разполага с конкретни средства за превръщане на общия принцип на равенство в приложим за всички държави членки правен принцип, който дава възможност за осигуряване на защита извън рамките на неравенствата при третирането, свързани със седемте критерия за дискриминация, защитени с член 19 от Договора за функционирането на Европейския съюз. Използването на структурните фондове например би било едно от ефективните средства за ефективно прилагане на мерките за борба с дискриминацията.

3.1.7. Признаването на общ принцип на равно третиране, създаването на положителни задължения и признаването на тяхното системно измерение са начини за подобряване на борбата срещу икономическите и социалните неравенства.

3.2. *Борба с неравенствата и дискриминацията, създавани в цифровата област*

3.2.1. Макар да признава, че технологичното развитие дава възможност за улесняване на достъпа до права за голям брой граждани, ЕИСК счита, че същевременно то отваря нови пролуки в равното третиране при достъпа до правата и до услугите и създава нови случаи на необходимост от намеса с цел защита на принципа на равно третиране.

3.2.2. Цифровата трансформация на държавните услуги и достъпът до стоки и услуги (включително основни услуги) доведоха до дълбока промяна в отношенията с потребителя, като премахнаха физическите пречки, но създадоха нови цифрови бариери. Тя възпрепятства достъпа до правата и услугите на определени граждани, по-специално на хората в най-несигурно или уязвимо положение или на тези с увреждания, както и на по-голямата част от възрастните хора в Европа ([11]).

3.2.3. Това нарушено функциониране изисква разработването и прилагането на нови публични политики за цифрово приобщаване, както и създаването на положителни задължения за публичните и частните оператори към потребителите, включително лесен и безплатен достъп.

([9]) Европейска комисия, *Солидарност в здравеопазването: напаляване на неравнопоставеността в здравеопазването в ЕС*, COM(2009) 567 final.

([10]) Crowley, N., *Making Europe More Equal: A legal duty?*, Equinet, 2016.

([11]) Défenseur des droits (Френски омбудсман): *Dématérialisation et inégalités d'accès aux services publics*, („Дематериализация и неравенство в достъпа до обществените услуги“) 2019 г.; и *Dématérialisation des services publics: trois ans après, où en est-on?* („Дематериализация на обществените услуги: къде се намираме три години по-късно“), 2022 г.

3.2.4. В допълнение към техническите трудности, свързани с техническия достъп, и във връзка с инструментите, произтичащи от алгоритмите ([12]) и биометричните технологии ([13]), ЕИСК отбелязва, че сме изправени пред нови предизвикателства в областта на нарушаването на правата и създаването на дискриминация.

3.2.5. Както беше подчертано в работата на Съвета на Европа ([14]) и Агенцията за основните права ([15]), алгоритмичните решения създават инструменти за вземане на решения с дискриминационни отклонения, основаващи се на търсенето на автоматизирано възпроизвеждане на резултатите. Най-значимите правни инструменти за смекчаване на рисковете от дискриминация, основана на ИИ, са законодателството в областта на недискриминацията и на защитата на данните. Ако се прилагат ефективно, и двата правни инструмента биха могли да спомогнат за борбата с незаконната дискриминация.

3.2.6. ЕИСК счита, че за да се контролират тези въздействия, се изисква задействането на силна публична политика, която да се прилага за целия европейски вътрешен пазар, както и за икономическите участници извън Европа, и чрез която — като продължение на законодателството в областта на цифровите услуги, което е в процес на приемане — да се наложи въвеждането на процеси за контрол на автоматизираното решение, проверка на данните, оценка, проучване на въздействието и корекция в разработването и прилагането на тези технологии. Приемането на Директивата за цифровите услуги също може да спомогне за намирането на решения.

3.3. *Развитие на защитата на равното третиране и борбата с дискриминацията в професионалната среда*

3.3.1. ЕИСК подчертава критичното значение на заетостта като залог за включването и изпълнението на обещанието за равенство за всички.

3.3.2. Въпреки историческия ангажимент на ЕС за равенство между половете в областта на заетостта, настоящото положение ни напомня, че в исторически план жените първи страдат от последиците от кризи (икономически, социални, здравни или друг вид). Равенството между половете в професионалната област е едно от най-големите предизвикателства, с които се сблъскват европейските държави. Поради кризата с COVID-19 равнището на заетост на жените във всички възрастови и във всички професионални категории се понижи общо до 61,8 % ([16]).

3.3.3. Тези свързани с пола неравенства се добавят към другите форми на неравенство. Проведеното от Евростат допитване през 2019 г. показва, че 68 % от лицата с увреждания са изложени на риск от бедност или социално изключване, в сравнение с 28,4 % от общото население ([17]). 21 % от тези, които се считат за ЛГБТ, се чувстват дискриминирани на работното място, както и 25 % от хората, произхождащи от Магреб, с африкански или ромски произход ([18]).

3.3.4. Проучването на Евробарометър от 2020 г. относно дискриминацията показва, че 59 % от европейците считат, че основната причина за дискриминацията е етническият произход или цветът на кожата, а проучванията показват, че тя е особено значима по отношение на заетостта, където нейното въздействие върху равните възможности и социалното приобщаване е значително. Би трябвало да се въведат ефективни методи за установяване на такава дискриминация пред съдилищата, като например метода Clerc, признат от френските върховни съдилища, който дава възможност за сравняване на кариерното развитие на лицата, първоначално наети на едно и също равнище ([19]).

3.3.5. Днес европейската политика за борба с дискриминацията в областта на заетостта се ограничава до правна рамка, която позволява да се установят случаи на дискриминация пред съдилищата, като налага на потенциалната жертва много голямата тежест на борбата с дискриминацията, изразяваща се в предявяване на един или повече искове срещу работодателя, доставчик на услуги или държавата.

([12]) Gerards, J. Xenidis, R., *Algorithmic discrimination in Europe* („Дискриминация, свързана с алгоритмите в Европа“), Европейска мрежа от правни експерти в областта на равенството между половете и недискриминацията, Европейска комисия, 2020 г.

([13]) Défenseur des droits, Technologies biométriques: l'impératif respect des droits fondamentaux („Биометрични технологии: належащото спазване на основните права“), 2021 г.

([14]) Съвет на Европа, ECRI Zuiderveen, F., *Discrimination, intelligence artificielle et décisions algorithmiques* (Дискриминация, изкуствен интелект и алгоритмични решения), 2018 г.

([15]) Агенция на Европейския съюз за основните права, *Getting the Future Right: Artificial intelligence and fundamental rights* (Правилно изграждане на бъдещето — изкуственият интелект и основните права), 2021 г.

([16]) Европейския институт за равенство между половете (EIGE), *Gender equality and the socio-economic impact of the COVID-19 pandemic* (Равенството между половете и социално-икономическото въздействие на пандемията от COVID-19).

([17]) Евростат, Income inequalities (Неравенства в доходите), 2019 г.

([18]) Агенция на Европейския съюз за основните права, *Равенството в ЕС 20 години след първоначалното прилагане на директивите относно равенството*, цитирано по-горе.

([19]) Chappe. V.A., La preuve par la comparaison: méthode des panels et droit de la non-discrimination, (Методология на експертните групи и закон за недискриминация), Sociologies pratiques, 2011/2 брой 23, стр. 45—55; Décision cadre du Défenseur des droits (Рамково решение на френския омбудсман) брой 2022-139 от 31 август 2022 г.; Cour de cassation (Касационен съд): Cass. soc.10.7.1998 г. брой 90-41231; Cass.soc. 4.7.2000 г. брой 98-43285; Cass.soc. 28.6.2006 г., брой 04-46419.

3.3.6. От много дълго време Комисията е признала, че дискриминацията е резултат от колективни явления. За жертвите съдебният спор за всеки отделен случай е много тежка задача. В областта на дискриминацията неизползването на правна защита е документирано и е масово явление ([20]). Дискриминацията по отношение на заетостта е предмет на малко съдебни спорове и почти няма искове за дискриминация по отношение на достъпа до стоки и услуги. Може да се укрепят несъдебните механизми и процеси за насърчаване на равенството, както и подкрепата за безплатната правна работа и за съдебните спорове от обществен интерес.

3.3.7. За да се преодолее индивидуалната тежест на съдебните спорове, да се придаде на исковете сила, отговаряща на практиките, срещу които тези искове са подадени, и правната рамка да се превърне в ефективна заплаха за регулирането на дискриминацията, ЕИСК подкрепя това, Съюзът да изготви закони за приемане на процедурни инструменти за улесняване на достъпа до правата в държавите членки, например чрез използването на механизми за колективни искове, които подобряват достъпа до правната защита и нейното въздействие с цел борба с дискриминацията и насърчаване на равното третиране.

3.3.8. Освен това, ако Европейският съюз възнамерява да се бори ефективно с дискриминацията на работното място, съдебните спорове не могат да бъдат единственият начин за справяне с колективната и системна дискриминация.

3.3.9. Европейският съюз трябва да разшири диапазона си на интервенция срещу дискриминацията извън съдебната защита, като наложи въвеждането на инструменти за предварително действие, които дават възможност за намеса преди създаването на неравенства, за коригиране на практиките и за предотвратяване на дискриминацията.

3.3.10. ЕИСК счита, че трябва да се въведат сравними политики в областта на дискриминацията, основана на всички посочени в член 19 от Договора за функционирането на Европейския съюз критерии. Ето защо ЕИСК призовава Комисията:

i. да се ангажира, в рамките на своята политика в областта на заетостта и борбата с дискриминацията, с ефективно прилагане на съществуващите мерки или с приемане на нови мерки за насърчаване на равенството в областта на заетостта и да гарантира ефективното прилагане на съществуващото законодателство;

ii. да предприеме мерки за всеобщо разпространение на практиката за извършване на анализ на дискриминацията на работното място и за насърчаване на задълженията на работодателите за оценка, докладване и мониторинг.

iii. да помогне на предприятията да разработят практики срещу дискриминацията и за приобщаване.

3.4. *Разширяване и уеднаквяване на обхвата на защитата от дискриминация в рамките на Съюза*

3.4.1. ЕИСК силно насърчава ЕС да продължи разработването на мерки за защита срещу дискриминацията при достъпа до стоки и услуги, по-специално, като приеме предложението за директива за прилагане на принципа на равно третиране на лицата без оглед на религиозна принадлежност или убеждения, увреждане, възраст или сексуална ориентация.

3.4.2. ЕИСК отбелязва, че така, както съществува понастоящем, защитата от дискриминация при достъпа до стоки и услуги установява йерархия на защитата в зависимост от критериите и следователно създава ситуация на неравнопоставена защита на лицата, за които са предвидени критериите за дискриминация.

3.4.3. Въпреки че принципът на недискриминация е стълб на защитата на основните права в рамките на Съюза, докато приемането на проекта за директива е спряно, Европейският съюз няма да изпълни мисията си за равноправно упражняване на правата в европейското обществено пространство.

3.4.4. ЕИСК призовава Съвета, Парламента и Комисията да гарантират, че този проект за директива ще бъде приет във версия, включваща неговите общи предложения за подобряване на достъпа до правата и до средствата за правна защита, включително механизми за улесняване на достъпа до правата чрез приемането на процедури за колективни действия, за да се гарантира ефективността и признаването на компетентността на националните органи за борба с дискриминацията.

3.4.5. ЕС би трябвало да увеличи усилията и сътрудничеството си на място, за да гарантира, че достойнството и основните права на ЛГБТИК+ лицата се спазват без изключение, че те никъде не са подложени на преследване и че е засилено участието им в обществения живот.

([20]) Агенция на Европейския съюз за основните права, *Равенството в ЕС 20 години след първоначалното прилагане на директивите относно равенството*, цитирано по-горе.

3.5. ЕИСК счита, че ЕС трябва да участва активно в насърчаването на признаването на общ принцип и на положителни задължения за равни възможности. Институциите на ЕС трябва също така да подкрепят националните организации за насърчаване на равенството и защита на правата на човека чрез приемането на задължителни стандарти, за да могат тези организации да използват пълния си потенциал и да гарантират ефективното прилагане на съществуващото законодателство.

3.6. *Подновяване на защитата срещу политически, синдикални и граждански форми на дискриминация*

3.6.1. ЕИСК отбелязва, че през последните години в цяла Европа политическите активисти, профсъюзите (или работническите сдружения) и гражданските активисти могат да срещнат трудности при упражняването на свободата си на изразяване на мнение и на действие, например при упражняването на правото на протест, за да изразят исканията си или да преговарят.

3.6.2. ЕИСК счита, че Европейския съюз и държавите членки трябва в съответствие със своето законодателство и приложимите международни инструменти да гарантират сигурността, равното третиране и защитата от страна на органите на държавите членки на политическите участници, социалните партньори и сдруженията като следствие от ценностите си на демокрация, върховенство на закона и недискриминация въз основа на политически възгледи.

3.6.3. Всички държави членки са ратифицирали Конвенция № 87 на МОТ за синдикалната свобода и закрила на правото на синдикално организиране и Конвенция № 98 на МОТ за правото на организиране и на колективно договаряне. Свободата на сдружаване и правото на организиране също трябва да се зачитат и насърчават. Важно е да се провеждат дискусии на национално равнище и на равнището на ЕС относно това как да се гарантира, че всички работници могат да имат достъп до синдикално представителство и да упражняват правата на колективно организиране и предприемане на колективни действия ([21]). В съответствие с международно признатите стандарти на Международната организация на труда ЕИСК силно насърчава държавите членки и Комисията да гарантират, в съответствие със своето законодателство, системите на колективни трудови правоотношения и приложимите международни инструменти, че ефективно защитават свободата на сдружаване и правото на организиране и колективно договаряне.

3.7. *Ефикасни национални институции за насърчаване на равенството, защита на основните права и борба с дискриминацията*

3.7.1. Прилагането на европейските и националните разпоредби в тази област твърде често се характеризира със значителни ограничения, свързани с правните, институционалните, организационните и финансовите аспекти, присъщи на всяка държава членка.

3.7.2. Комитетът счита, че е добре да се въведат конкретни планове, включително финансова подкрепа, за подобряване на капацитета на националните институции.

3.7.3. Комитетът насърчава Комисията да разработи програма за подпомагане на националните институции, притежаващи отговорности в областта на правата на човека, за да се подобри, укрепи и рационализира техният капацитет (създаване, акредитация и спазване на международните стандарти), като се включи повишаването на осведомеността, знанията и се отговори на специфичните нужди на всички групи.

3.7.4. Трябва да се подобри също и капацитетът на всички граждански и социални участници, по-специално на ангажираните със защитата на правата на човека, да работят със съществуващите правни инструменти и да си сътрудничат с публичните институции. Необходима е по-добра подкрепа за социалните участници и организациите на гражданското общество, които гарантират на жертвите на дискриминация достъп до правото. Предоставяната им подкрепа може да намери израз в обучения, запознаване, трансфер на знания и добри практики, финансова и организационна помощ, както и защита от атаки и клеветнически кампании.

3.7.5. Както вече беше предложено, Комитетът отново изтъква необходимостта от създаване на ефективен и достъпен механизъм за откриване и докладване на физически и словесни нападения, сплашване и тормоз, включително чрез процеси на злоупотреба и изказвания, подбуждащи към омраза срещу организациите на гражданското общество, включително тези, които защитават правата на човека ([22]). Когато тези атаки са отправени в цифровото пространство, те трябва да бъдат идентифицирани бързо, а съответните публикации премахнати.

Брюксел, 26 октомври 2022 г.

Председател
на Европейския икономически и социален комитет
Christa SCHWENG

([21]) *Вж. също становището относно „Достойни минимални работни заплати в Европа“ (SOC/632), параграф 4, точка 5, подточка 3 и параграф 4, точка 5, подточка 6* (ОВ C 429, 11.12.2020 г., стр. 159).

([22]) Становище относно новата стратегия за подобряване на прилагането на Хартата на основните права в ЕС (SOC/671): (ОВ C 341, 24.8.2021 г., стр. 50).

ПРИЛОЖЕНИЕ

Следните изменения, които получиха поне една четвърт от подадените гласове, бяха отхвърлени в хода на разискването (член 59, параграф 3 от Правилника за дейността):

ИЗМЕНЕНИЕ 1

SOC/724 — Подобряване на равенството в ЕС

Параграф 3, точка 3, подточка 7 се

изменя, както следва:

Становище на секцията	Изменение
За да се преодолее индивидуалната тежест на съдебните спорове, да се придаде на исковете сила, отговаряща на практиките, срещу които тези искове са подадени, и правната рамка да се превърне в ефективна заплаха за регулирането на дискриминацията, ЕИСК подкрепя ***това, Съюзът да изготви*** закони за приемане на процедурни инструменти за улесняване на достъпа до правата в държавите членки***, например чрез използването на механизми за колективни искове, които подобряват достъпа до правната защита и нейното въздействие с цел борба с дискриминацията и насърчаване на равното третиране***.	За да се преодолее индивидуалната тежест на съдебните спорове, да се придаде на исковете сила, отговаряща на практиките, срещу които тези искове са подадени, и правната рамка да се превърне в ефективна заплаха за регулирането на дискриминацията, ЕИСК ***насърчава държавите членки да обмислят и, когато е необходимо, да предприемат подходящи действия, за да гарантират и подкрепят достъпа до правосъдие. Това би могло да включва*** изготвянето на закони за приемане на процедурни инструменти за улесняване на достъпа до правата в ***съответните държави*** членки, например чрез използването на механизми за колективни искове, които ***могат*** да подобряват достъпа до правната защита и нейното въздействие с цел борба с дискриминацията и насърчаване на равното третиране.

Изложение на мотивите

Трите групи не постигнаха съгласие по този въпрос, нито в рамките на проучвателната група, нито в секция SOC. Процесуалното право традиционно е от компетентността на държавите членки. Поради това държавите членки са тези, които би трябвало да решават дали желаят да въведат на национално равнище колективни действия/колективни искове като инструмент за прилагане на принципа на равенство. Това би позволило също така всички национални системи да бъдат адаптирани към националните обстоятелства. Освен това не бива да се забравя, че колективната защита би могла и да се използва неправилно.

Резултат от гласуването:

Гласове „за“: 59

Гласове „против“: 104

Гласове „въздържал се“: 13

ИЗМЕНЕНИЕ 2

SOC/724 — Подобряване на равенството в ЕС

Параграф 3, точка 3, подточка 10

Параграфът се изменя, както следва:

Становище на секцията	Изменение
ЕИСК счита, че трябва да се въведат сравними политики в областта на дискриминацията, основана на всички посочени в член 19 от Договора за функционирането на Европейския съюз критерии. Ето защо ЕИСК призовава Комисията: — да се ангажира, в рамките на своята политика в областта на заетостта и борбата с дискриминацията, с ефективно прилагане на съществуващите мерки или с приемане на нови мерки за насърчаване на равенството в областта на заетостта и да гарантира ефективното прилагане на съществуващото законодателство; — да предприеме мерки за ***всеобщо разпространение*** на практиката за извършване на анализ на дискриминацията на работното място и за ***насърчаване на задълженията на работодателите*** за оценка, докладване и мониторинг. — да помогне на предприятията да разработят практики срещу дискриминацията и за приобщаване.	ЕИСК счита, че трябва да се въведат сравними политики в областта на дискриминацията, основана на всички посочени в член 19 от Договора за функционирането на Европейския съюз критерии. Ето защо ЕИСК призовава Комисията: — да се ангажира, в рамките на своята политика в областта на заетостта и борбата с дискриминацията, с ефективно прилагане на съществуващите мерки или с приемане на нови мерки за насърчаване на равенството в областта на заетостта и да гарантира ефективното прилагане на съществуващото законодателство; — да предприеме мерки, ***които спомагат за ефективното използване на*** практиката за извършване на анализ на дискриминацията на работното място, ***както е посочено в правото на ЕС***, и за ***предоставяне на насоки на работодателите относно техните*** задължения за оценка, докладване и мониторинг; — да помогне на предприятията да разработят практики срещу дискриминацията и за приобщаване.

Изложение на мотивите

Този въпрос се отнася до прилагането на политики, основани на критериите, посочени в член 19 от ДФЕС. В параграфи 3.4.1 (и 1.3) от становището вече се посочва,че „ЕИСК силно насърчава ЕС да продължи разработването на мерки за защита срещу дискриминацията при достъпа до стоки и услуги, по-специално, като приеме предложението за директива за прилагане на принципа на равно третиране на лицата без оглед на религиозна принадлежност или убеждения, увреждане, възраст или сексуална ориентация“. Изменението има за цел да измени текста, за да посочи какви мерки са необходими, за да се гарантира ефективността на изпълнението и прилагането на правилата на ЕС за борба с дискриминацията.

Резултат от гласуването:

Гласове „за“: 67

Гласове „против“: 109

Гласове „въздържал се“: 11

ИЗМЕНЕНИЕ 3

SOC/724 — Подобряване на равенството в ЕС

Параграф 3, точка 4, подточка 4 се

изменя, както следва:

Становище на секцията	Изменение
ЕИСК призовава Съвета, Парламента и Комисията да гарантират, че този проект за директива ще бъде приет във версия, включваща неговите общи предложения за подобряване на достъпа до правата и до средствата за правна защита, ***включително*** механизми за улесняване на достъпа до правата чрез приемането на процедури за колективни действия, за да се гарантира ефективността и признаването на компетентността на националните органи за борба с дискриминацията.	ЕИСК призовава Съвета, Парламента и Комисията да гарантират, че този проект за директива ще бъде приет във версия, включваща неговите общи предложения за подобряване на достъпа до правата и до средствата за правна защита***, оставяйки на държавите членки правото да вземат решения относно*** механизми за улесняване на достъпа до правата чрез приемането на процедури за колективни действия, за да се гарантира ефективността и признаването на компетентността на националните органи за борба с дискриминацията.

Изложение на мотивите

Трите групи не постигнаха съгласие по този въпрос, нито в рамките на проучвателната група, нито в секция SOC. Процесуалното право традиционно е от компетентността на държавите членки. Поради това държавите членки са тези, които би трябвало да решават дали желаят да въведат на национално равнище колективни действия/колективни искове като инструмент за прилагане на принципа на равенство. Това би позволило и всички национални системи да бъдат адаптирани към националните обстоятелства. Освен това не бива да се забравя, че колективната защита би могла и да се използва неправилно.

Резултат от гласуването:

Гласове „за“: 60

Гласове „против“: 114

Гласове „въздържал се“: 11

ИЗМЕНЕНИЕ 4

SOC/724 — Подобряване на равенството в ЕС

Параграф 1, точка 10

Параграфът се изменя, както следва:

Становище на секцията	Изменение
За да се преодолее индивидуалната тежест на съдебните спорове, да се даде на използването на правото равностойна сила спрямо практиките, които то разобличава, и да се направи от правната рамка ефективна заплаха, чрез която да се ограничават формите на дискриминация, ***ЕИСК подкрепя*** законотворчеството на Съюза за приемане на стандарти, с които да се улесни предприемането от ***държавите*** членки на колективни действия за подобряване на достъпа до средства за правна защита и въздействието от това върху борбата с дискриминацията и върху защитата на равното третиране.	***ЕИСК насърчава държавите членки да обмислят и, когато е необходимо, да предприемат подходящи действия за да се*** преодолее ***или облекчи*** тежестта на съдебните спорове за отделния човек, да се даде на използването на правото равностойна сила спрямо практиките, които то разобличава, и да се направи от ***тяхната*** правна рамка ефективна заплаха, чрез която да се ограничават формите на дискриминация. ***Тези действия биха могли да включват законодателство за*** приемане на стандарти, с които да се улесни предприемането от ***съответните държави*** членки на колективни действия за подобряване на достъпа до средства за правна защита и въздействието от това върху борбата с дискриминацията и върху защитата на равното третиране; ***За да се улесни обменът на най-добри практики, Европейската комисия се приканва да предостави информация относно различните национални законодателни рамки в тази сфера.***

Изложение на мотивите

Трите групи не постигнаха съгласие по този въпрос, нито в рамките на проучвателната група, нито в секция SOC. Процесуалното право традиционно е от компетентността на държавите членки. Поради това държавите членки са тези, които би трябвало да решават дали желаят да въведат на национално равнище колективни действия/колективни искове като инструмент за прилагане на принципа на равенство. Това би позволило и всички национални системи да бъдат адаптирани към националните обстоятелства. Освен това не бива да се забравя, че колективната защита би могла и да се използва неправилно.

Резултат от гласуването:

Гласове „за“: 65

Гласове „против“: 113

Гласове „въздържал се“: 8